

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

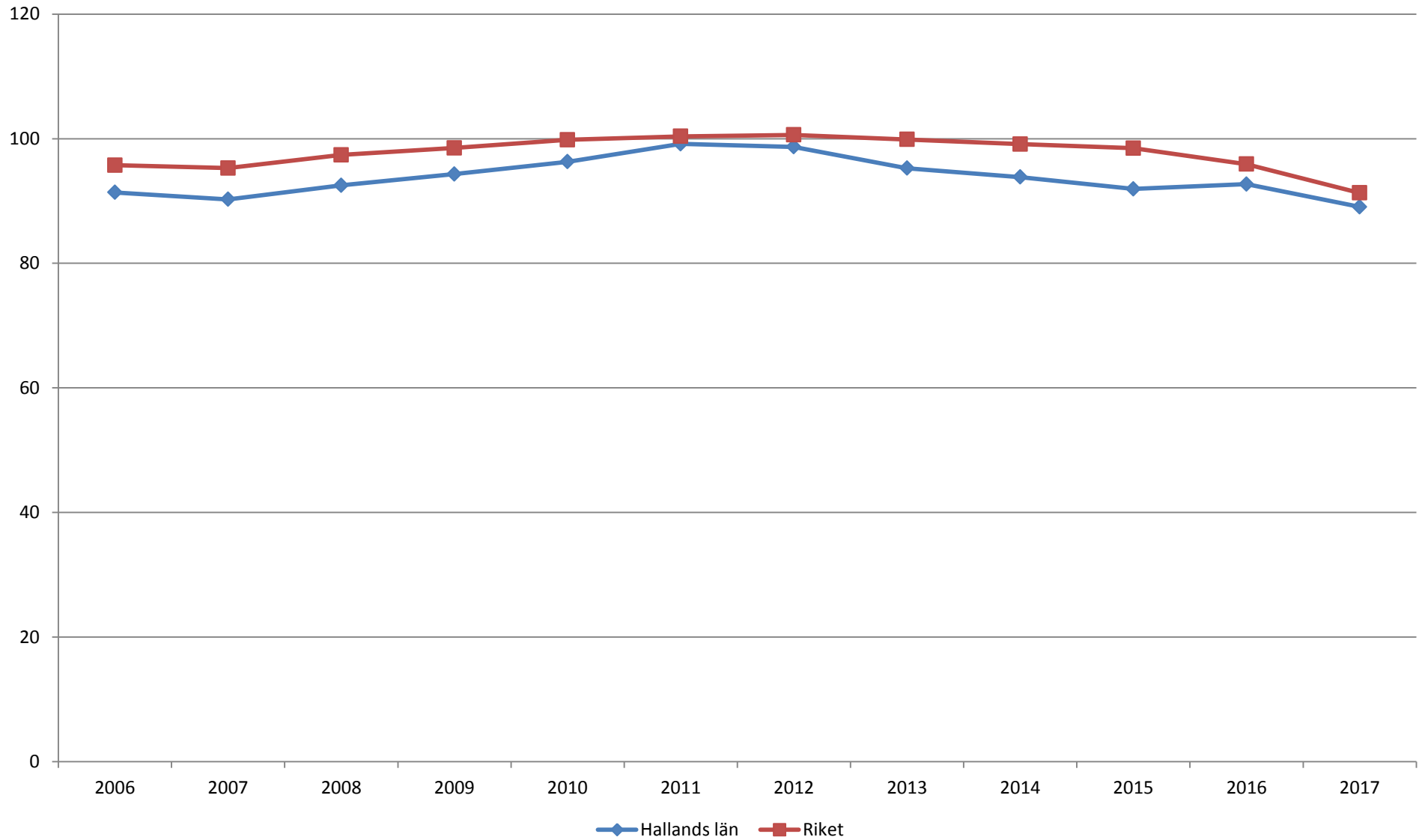
Klinisk utmaning!

Hur vara professionell i mötet med
läkemedelsberoende patienter?

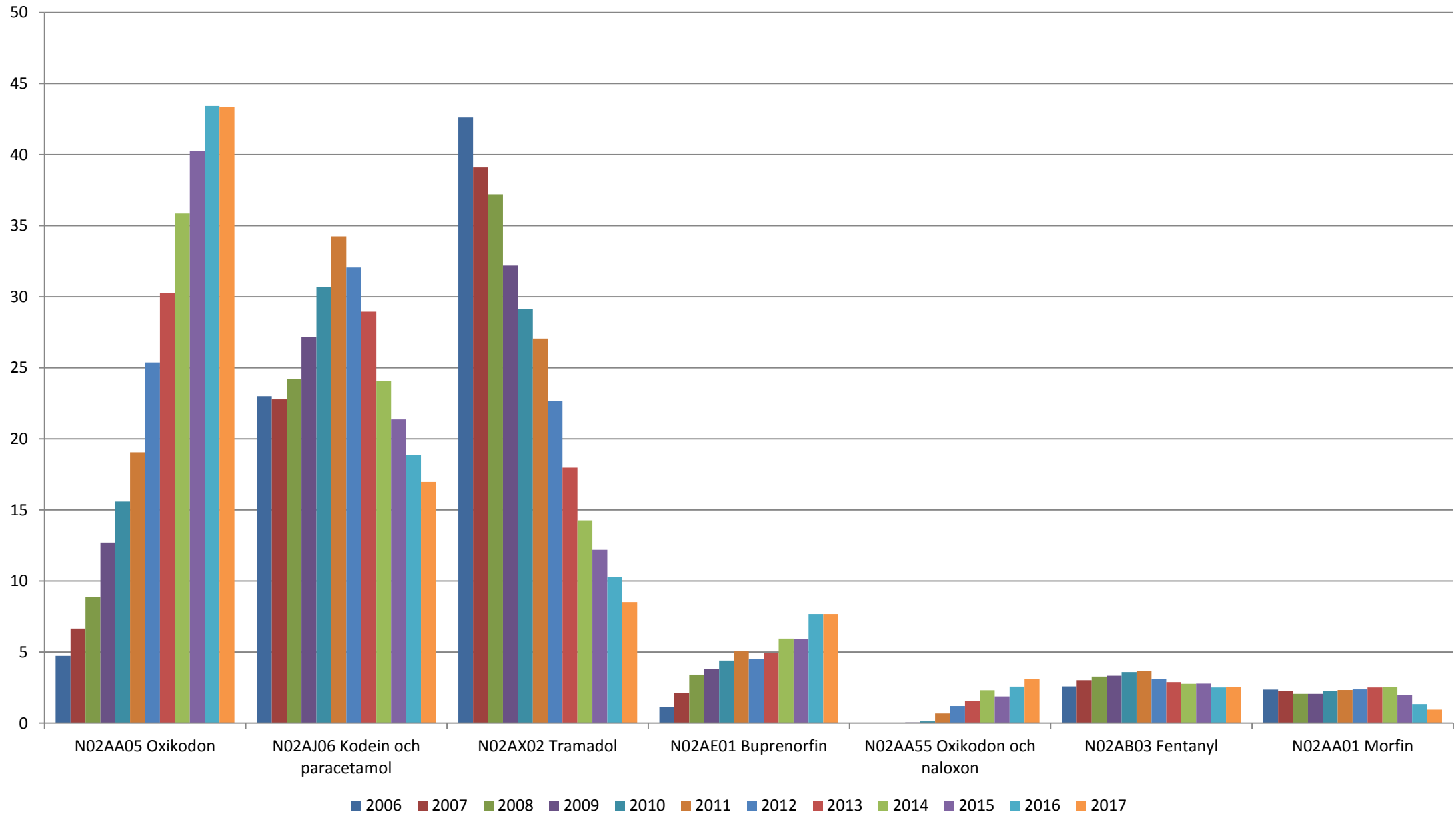
Per Steneryd
Läkare TILMA

Patienter/1000 invånare med opioider (Z02A)

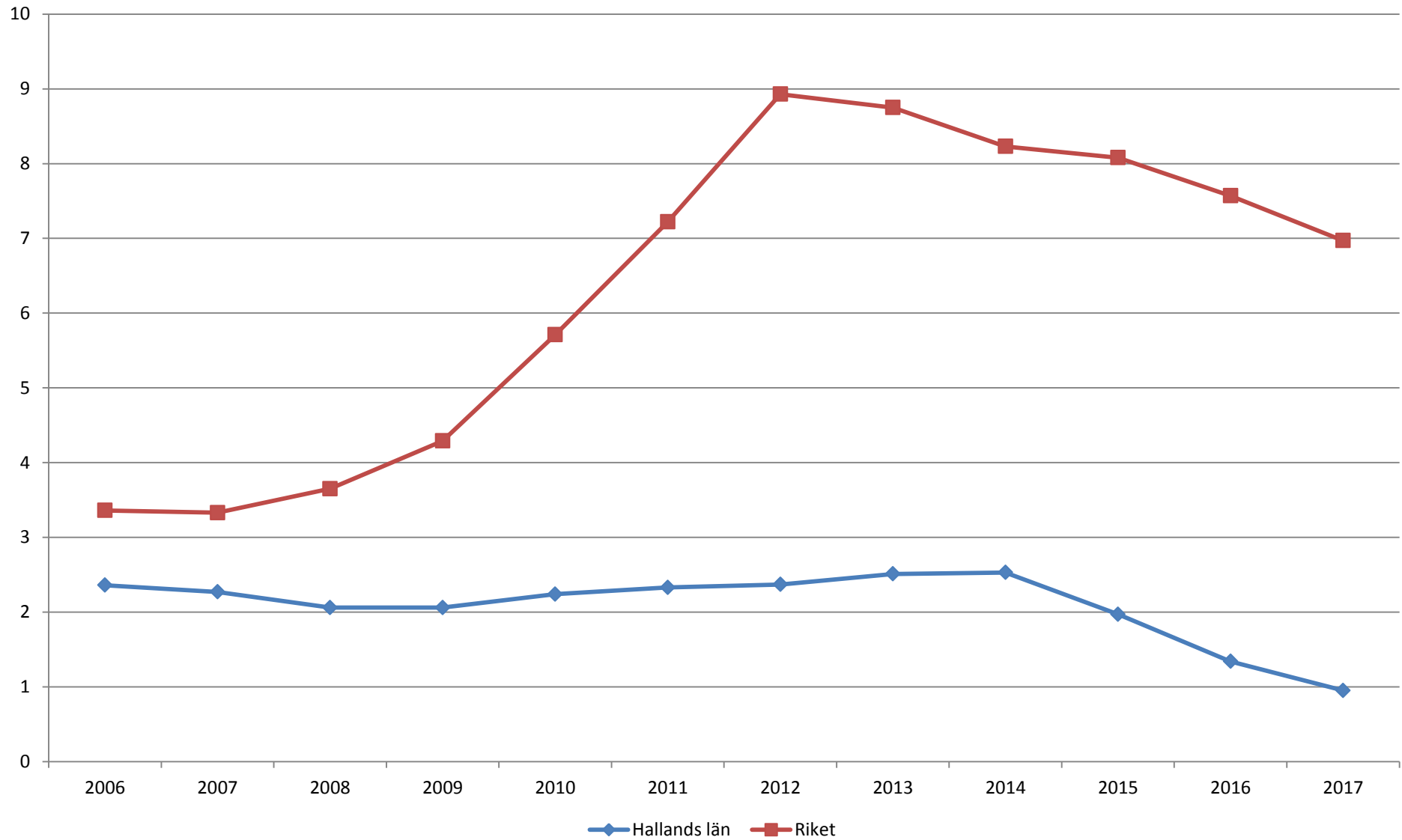
Socialstyrelsen statistikdatabas

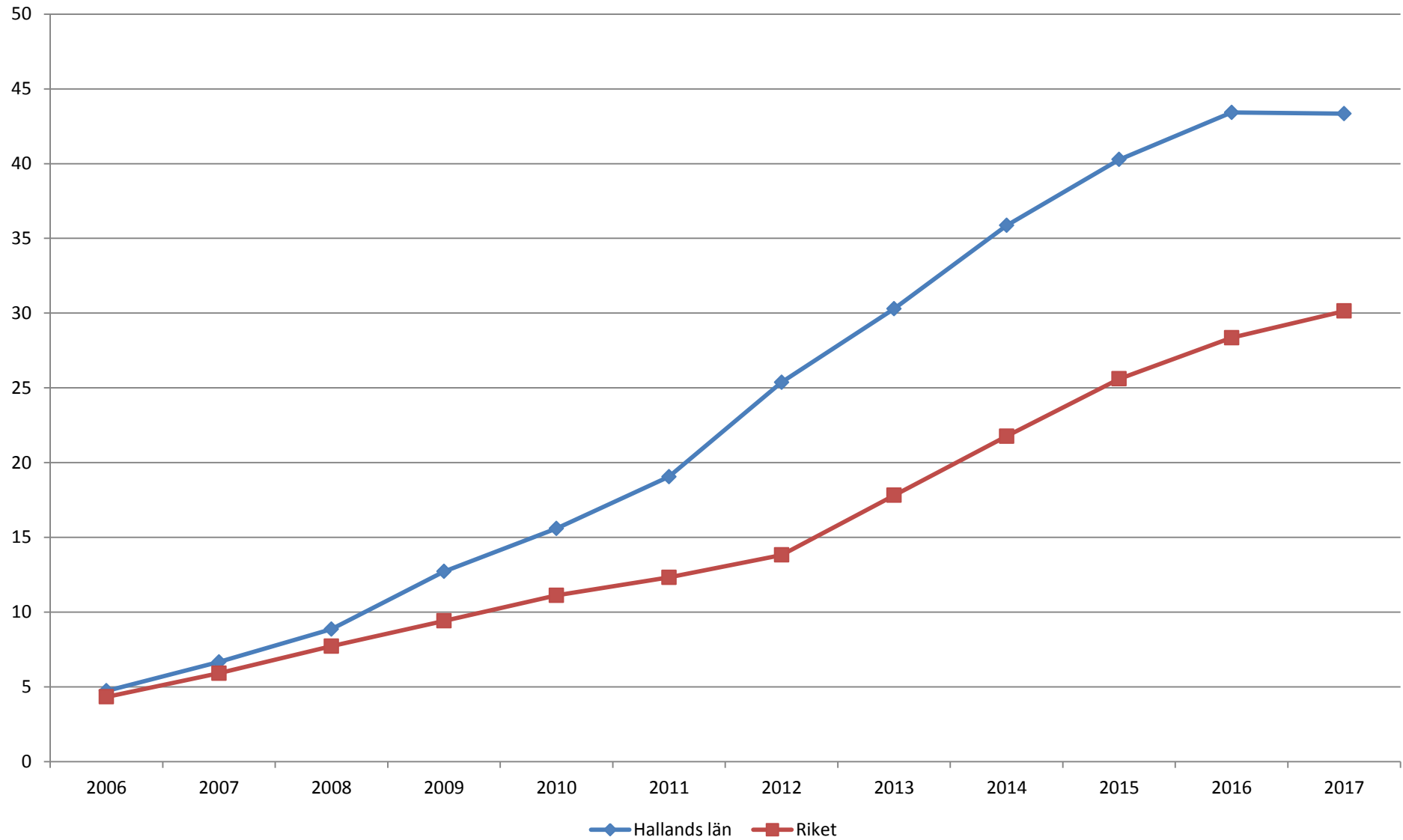
Patienter/1000 invånare i Region Halland Socialstyrelsen statistikdatabas

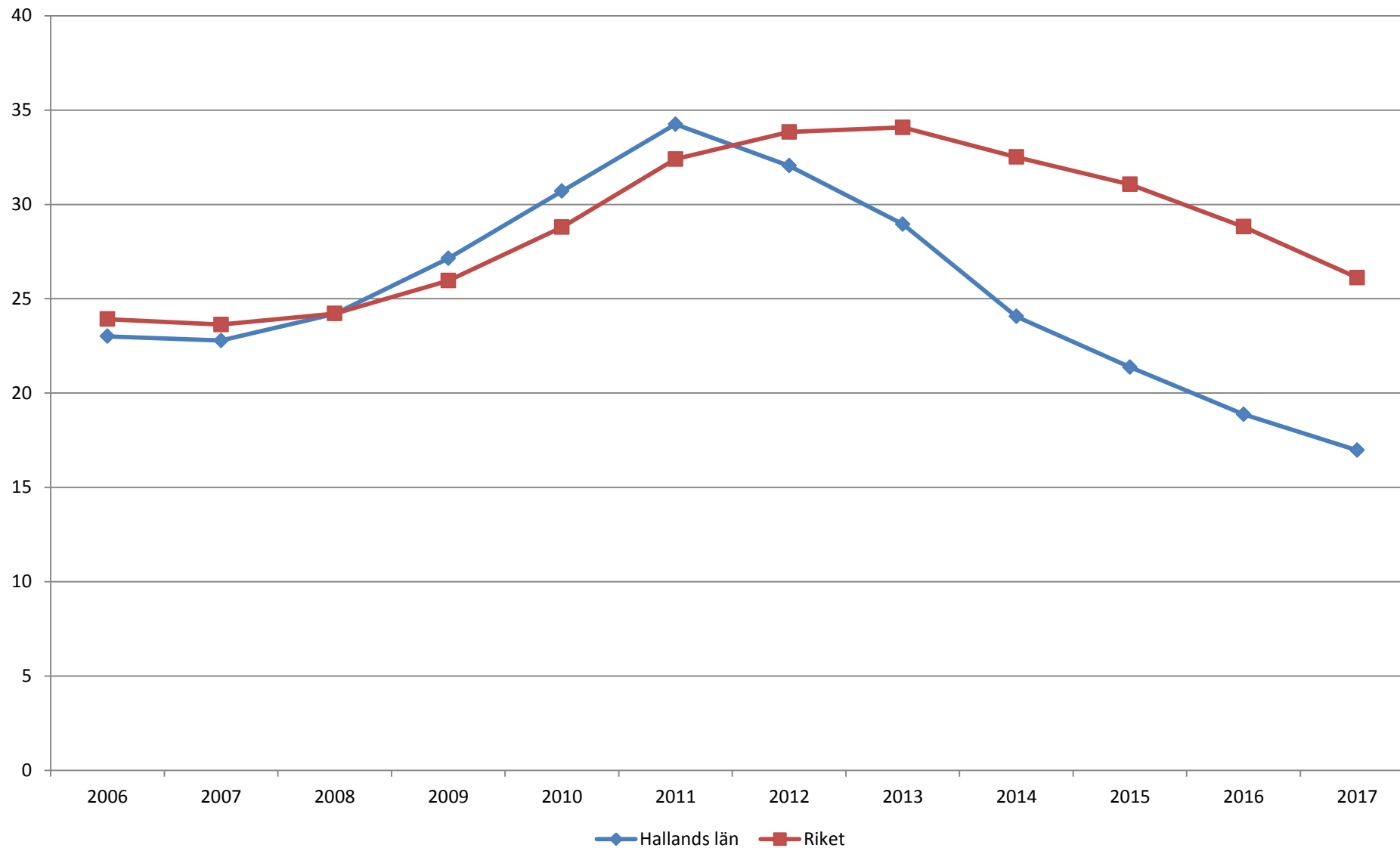
Patienter/1000 invånare med N02AA01 Morfin Socialstyrelsen statistikdatabas

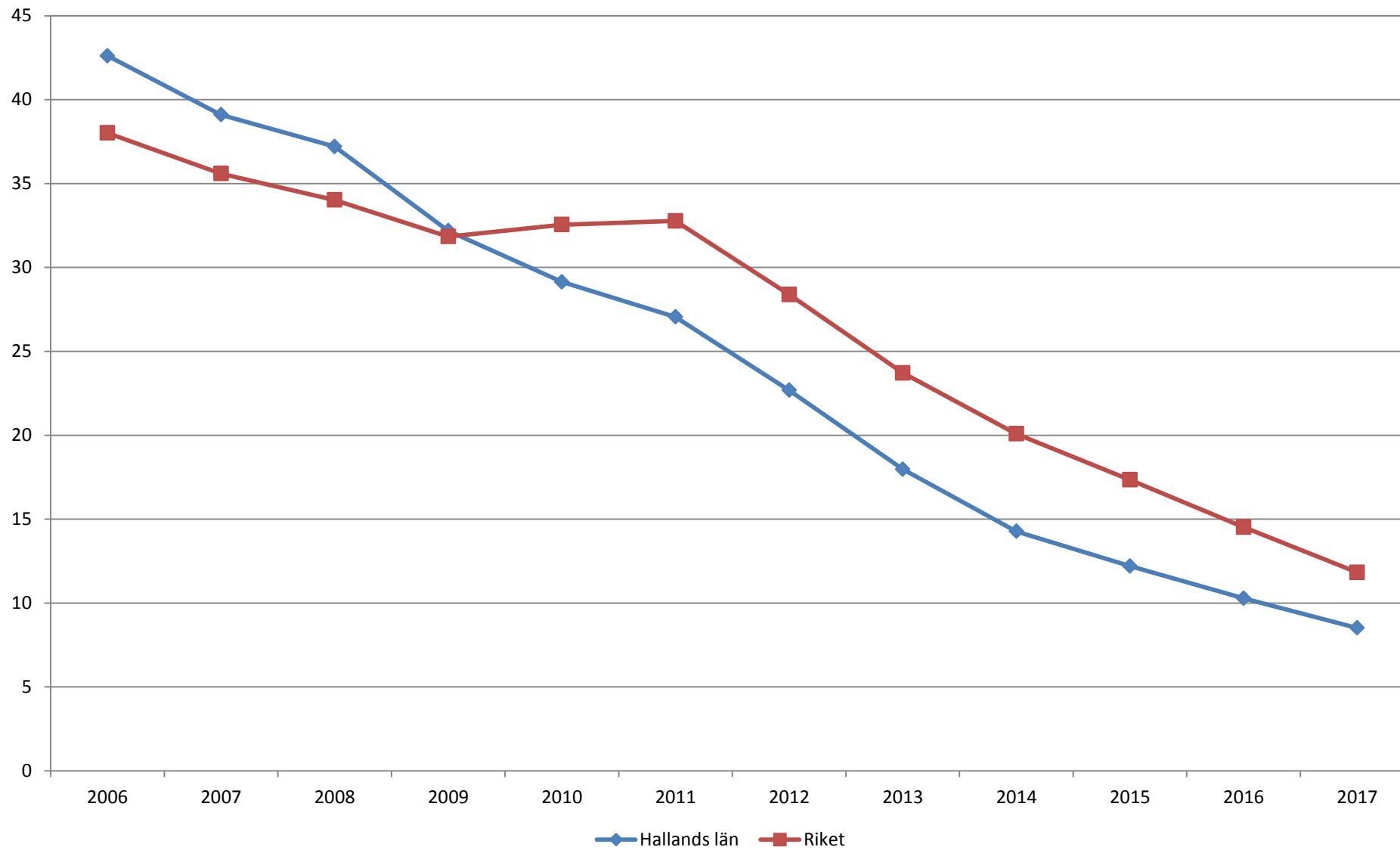
Patienter/1000 invånare med N02AA05 Oxikodon Socialstyrelsen statistikdatabas

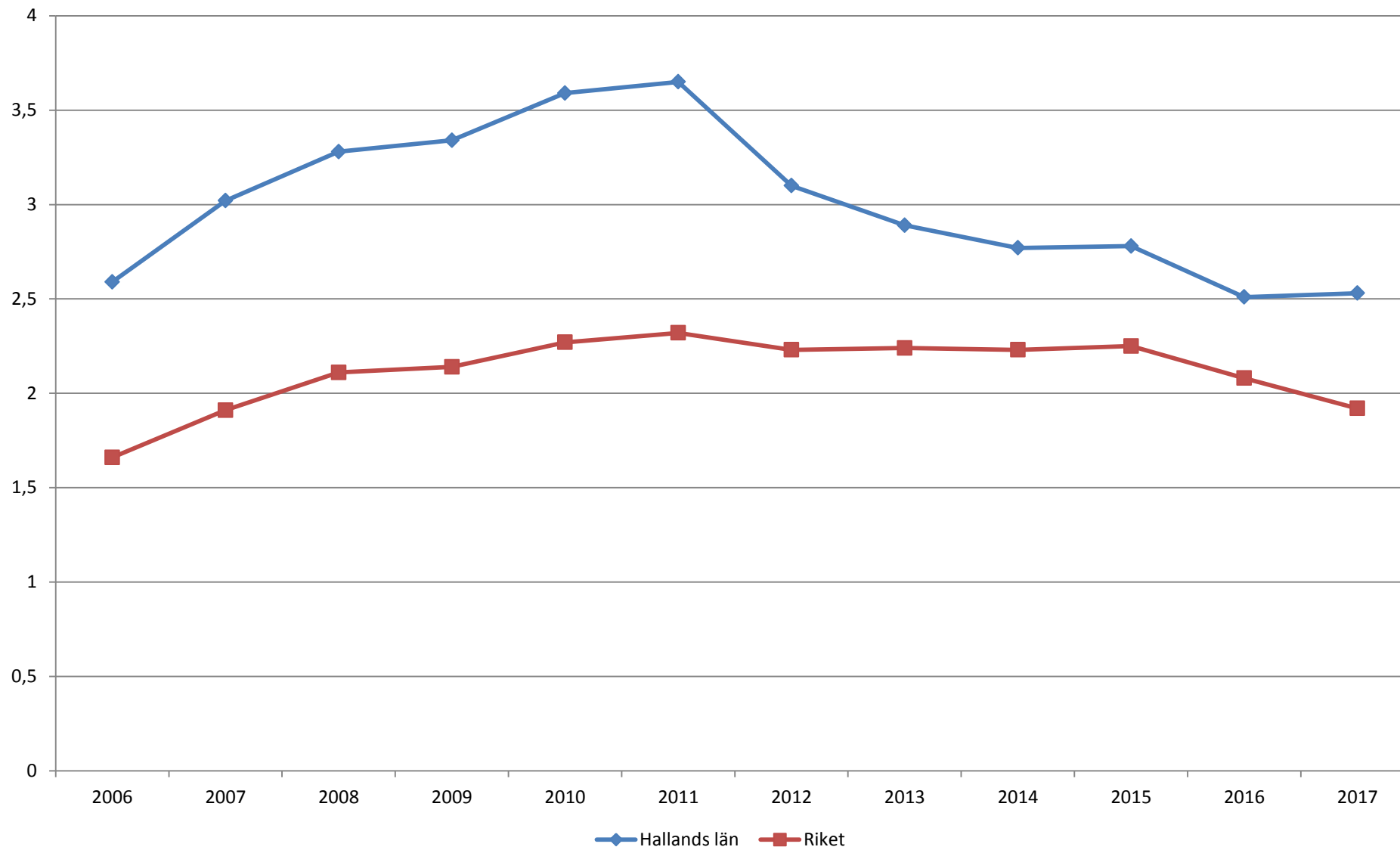
Patienter/1000 invånare med N02AJ06 Kodein och paracetamol Socialstyrelsen statistikdatabas

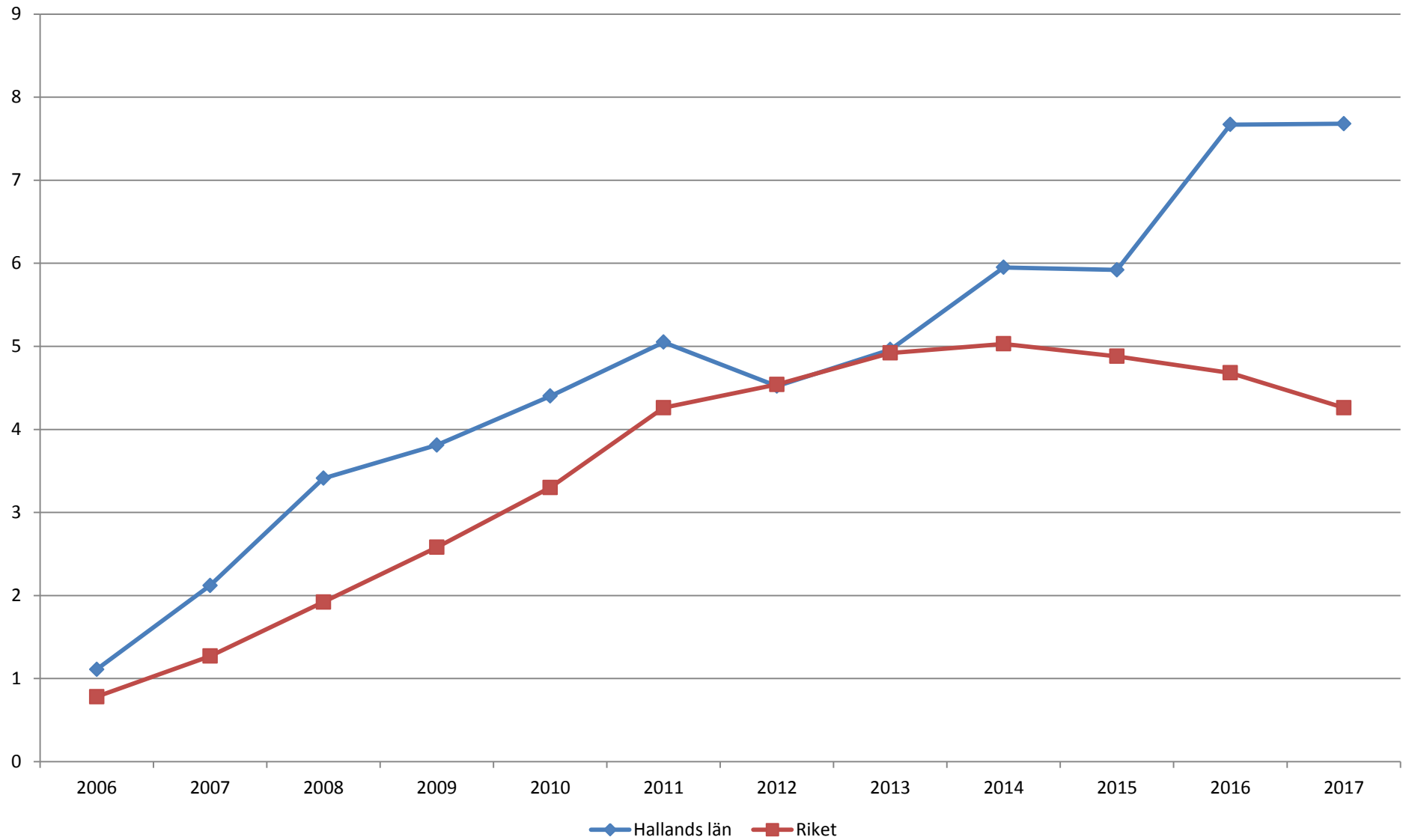
Patienter/1000 invånare med N02AX02 Tramadol Socialstyrelsen statistikdatabas

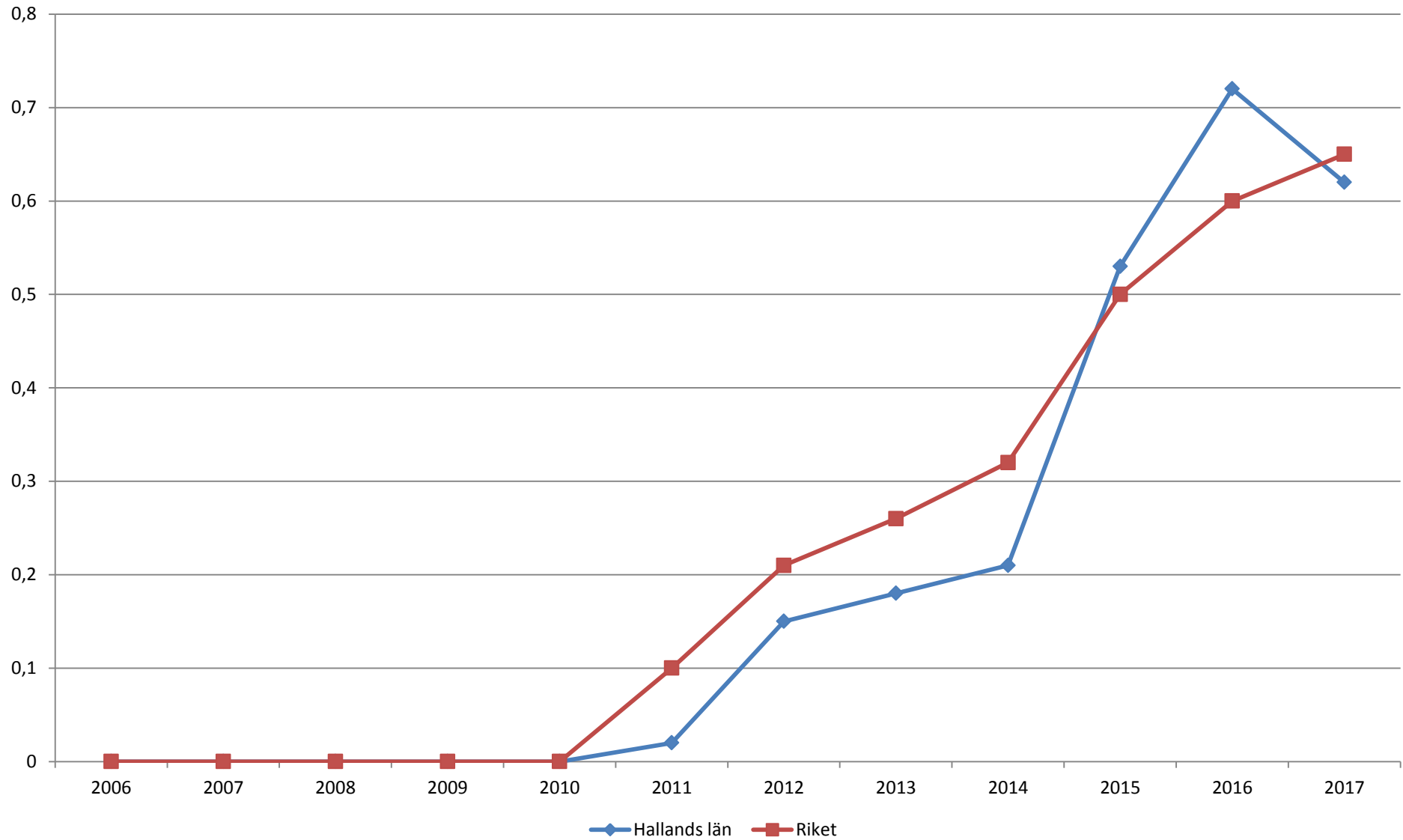
Patienter/1000 invånare med N02AB03 Fentanyl Socialstyrelsen statistikdatabas

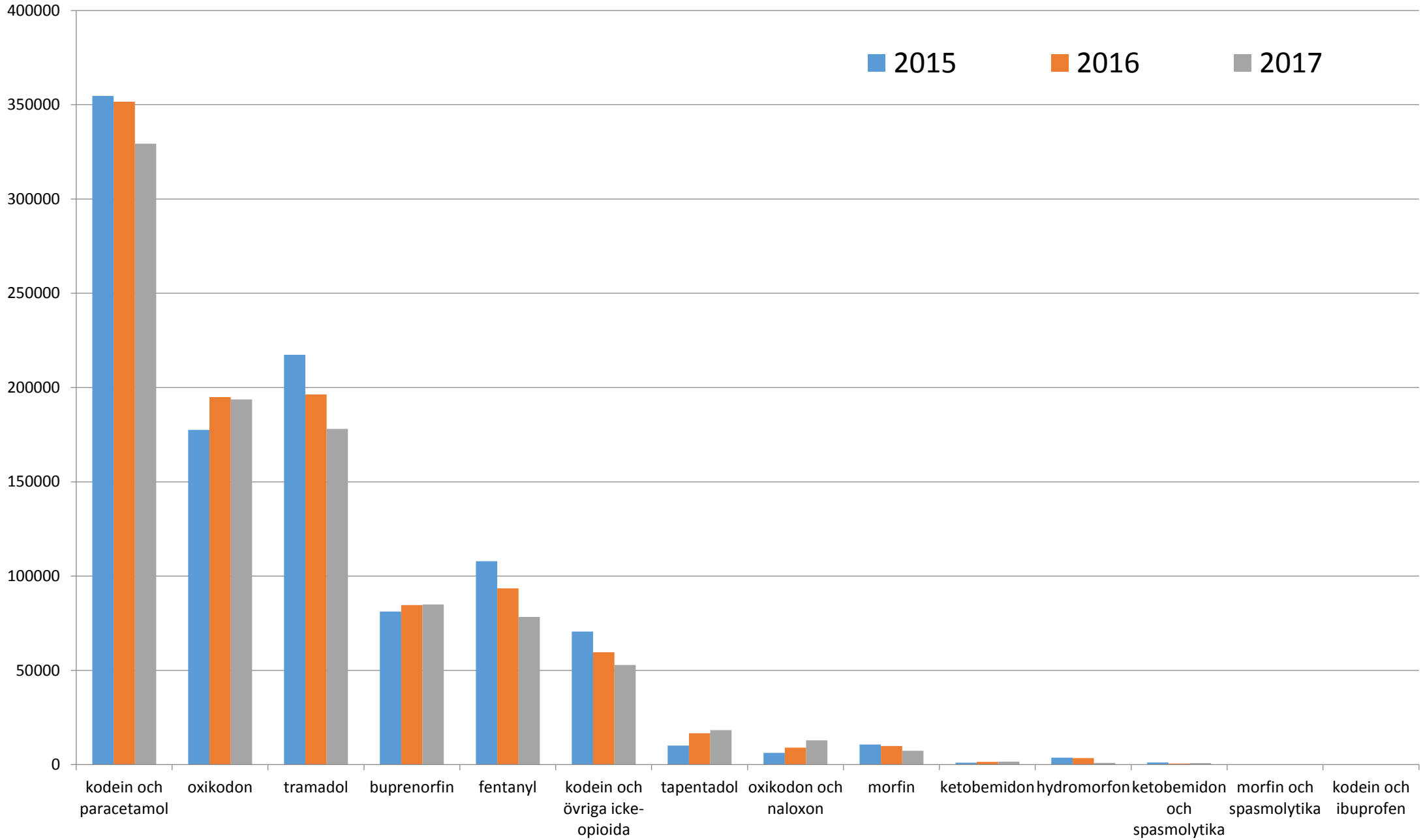
Patienter/1000 invånare med N02AE01 Buprenorfin Socialstyrelsen statistikdatabas

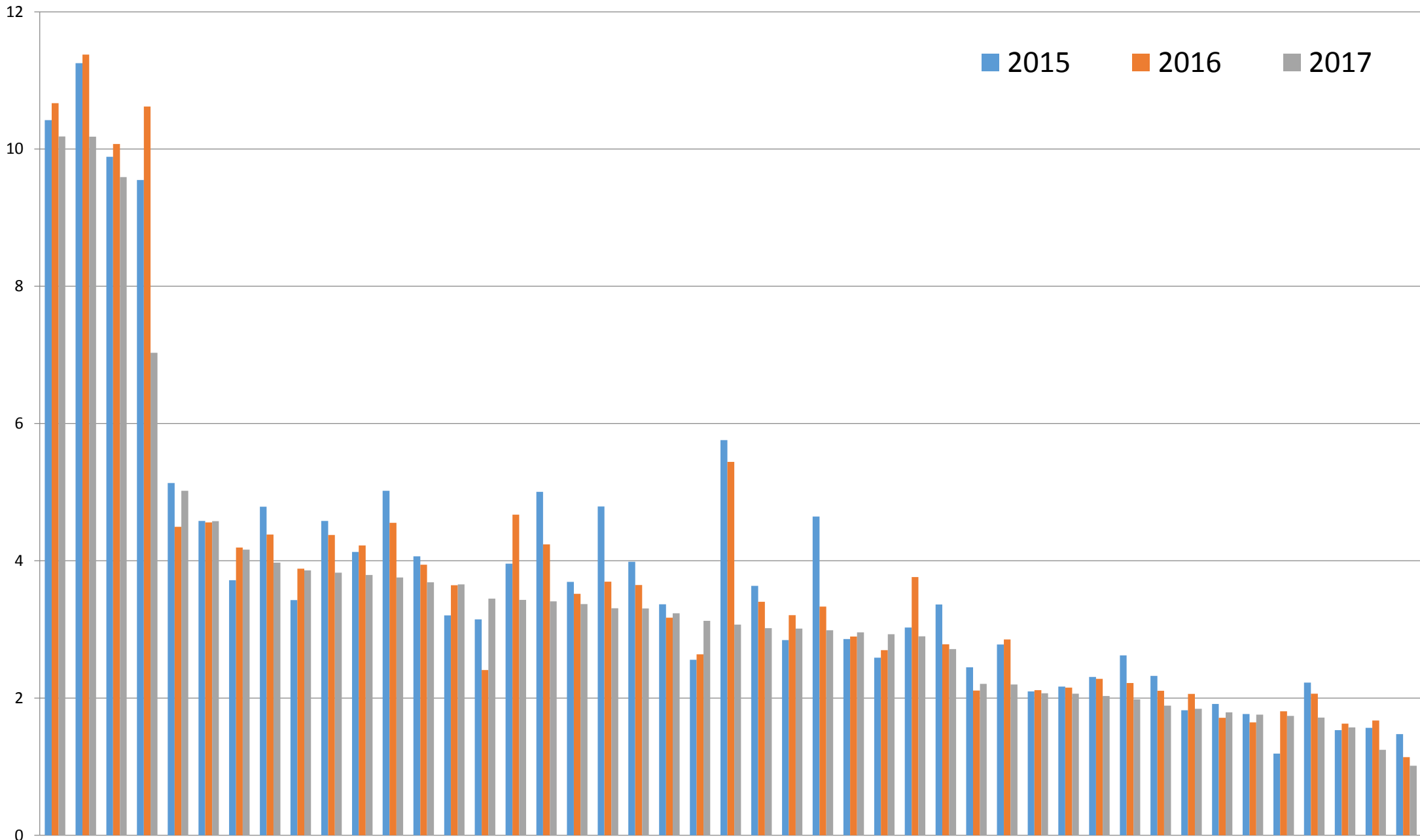
Patienter/1000 invånare med N02AX06 Tapentadol Socialstyrelsen statistikdatabas

Opioider Vårdval Halland, DDD

Opioider, DDD per listad och vårdenhet, Vårdval Halland

Frågor bland allmänläkare

- Hur motivera?
- Vad vinna på uttrappning?
- Hur trappa?
- Kan man tvärsluta?
- Farlig abstinens?
- Vad göra med ärvda patienter?
- Doktors roll? Fånga in patienten eller stöta bort hen?
- Information vid förskrivning till patienten?
- Definition av missbruk och beroende

Frågor bland allmänläkare

- Hur hantera akut smärta hos beroendepatient?
- Tappade mediciner?
- Recept till uteliggare?
- Ungdomar som självmedicinerar mot ångest genom missbruk av lättillgängliga droger?
- Inte tappa bort missbrukspatienter?
- Rutiner på VC?
- Vad är beroendeteam?

Stigmatisering

- 10 % kan tänka sig söka på VC vid missbruksproblematik
- Fördomsfullt bemötande vid vårdkontakter
- Moraliserande
- Tappar den professionella hållningen

Det obekväma mötet

- Skuld och skamkänslor hos patienten
- Vågar inte säga som det är
- Vet inte hur det är
- Desperat – kidnappat belöningssystem ”gäller livet”
- Bristande tillit
- Kognitivt påverkad patient
- Tappat kontrollen

Det obekväma mötet

- Olika tidsperspektiv.
- Vårdskada?
- Samsjuklighet både psykisk och fysisk
- Oklart kring diagnoser, utredningar och behandlingsplanering
- Svårtolkade symtom. Beroendesymtom liknar specifika sjukdomssymtom

Olika glasögon på VC och TILMA

- Psykiska besvär: sömnstörning, koncentrationssvårigheter, irritabilitet, ångest och depression
- Muskelsmärter, spänningar, svaghet, ryckningar och tremor
- Magtarmbesvär: illamående, kräkningar, aptitlöshet, buksmärter, förstoppning och diarré
- Cirkulatoriska symtom: pulsstegring, högt blodtryck och yrsel
- Svetteningar, köldrysningar, feber, tårögdhet, rinnande näsa m.m.

Beroende är en sjukdom

- Hjärnans belöningssystem
- Förändrad motivationshierarki
- Kognitiv svikt
- Mångfald somatiska och psykiska symtom
- Diagnostiska kriterier: tolerans, abstinens, kontrollförlust och sug
- Kronisk stress

Hur undvika att det blir fel?

- Ta hand om det akuta
- Utforska? Diagnos? Svårighetsgrad? Samsjuklighet?
- Ha en plan, erbjuda behandling
- Skapa trygghet och tillit
- Veta vad vi pratar om
- Patienten känner sig sedd, lyssna på

Trygg i vår läkarroll?

- Specifik kunskap
- Stöd av en färdig struktur
- Inte ensam. Team, samsyn
- Vårdprogram, rutiner

Eda vårdcentral i Värmland

- Kris. Arbetsmiljöproblem. Mkt hög opioidförskrivning
- Identifierade 94 patienter med överkonsumtion.
- Snitt 10 års förbrukning, passiv förskrivning, ofta påbörjad ngn annanstans, medeldos 37,2 mg morfinekvivalent
- Samtal med läkare och sjuksköterska
- 60 patienter tackade ja till kontrollerad nedtrappning på 6 veckor. Samtliga är i dag opioidfria!

Eda vårdcentral

- 15 patienter ställdes på kontrollerad opioidförskrivning
- 8 remitterades vidare till smärtcentrum eller beroendecentrum
- 11 bytte vårdcentral
- Opioidförskrivningen minskade med 78 %
- Förändrade grundrutiner. Inga fler nedtrappningar behövs.

Nya rutiner på Eda VC

- Nya patienter tas ej emot om inte nedtrappningsplan gjorts
- Innan nyförskrivning av opioid ska smärtanalys och plan för behandlingstid och uttrappning göras. Remiss om det ej fungerar.
- Rutiner kring recept förnyelse
- Patienterna vet vad som gäller
- **MER TID FÖR ANDRA PATIENTER**

Hur går vi vidare?

- Utveckla rutiner, vårdprogram på vårdcentral/sjukhusklinik
- Fortsatt utveckling av vårdkedjan (processen)
- Beroendeteam under uppbyggnad
- Utnyttja TILMAs resurser. Remissinstans, konsultativt stöd, hjälp att skapa rutiner på VC och ingå i specifika team tex för endometriosis i Varberg

Konklusion

- Tillämpa vårt professionella förhållningssätt/ arbetssätt på detta område precis som vi gör inom andra medicinska fält.
- Utmanade och intressant
- Resursbesparande
- Etisk fråga

TILMA som resurs för vårdcentralen

- Handledning
- Information till patient, enskilt/grupp
- Patientmöte tillsammans med personal
- Rådgivning via telefon
- Information

Kontaktuppgifter - TILMA

Skansgatan 28, 432 42 Varberg

Gunilla Dalenbäck, ssk – 01020-69744

Ann Gustafsson, ssk – 01020-69742

Annika Byskata, behandl – 01020-69742

Per Steneryd, läkare – 01020-69745

Ewa Schöön, med sekr – 01020-69741